

Гжегож Януш

Захист меншин за Версальською системою (1919-1923)

Захист меншин у період Ліги Націй (Версальської системи) був пов'язаний передусім з виникненням нових країн у Європі після 1918 р. Система захисту національних меншин, розроблена у ході мирних прогнозів, спиралася на три рішення:

1. Гарантій захисту у формі спеціальних особливих умов для меншин, зафіксованих в угодах.
2. Гарантій захисту у формі окремих договорів про захист меншин, які становили додаток до самого договору (так званий Малий версальський договір).
3. Гарантій захисту меншин у формі декларації про поважання прав меншин у відповідних країнах, які було прийнято до Ліги Націй.

Дотримання прийнятих зобов'язань гарантувалося також Лігою Націй. Водночас зобов'язання окремих країн були схожими, відмінності зумовлювалися лише специфічними місцевими умовами (наприклад, у сфері захисту меншин, які існували тільки в одній країні). Крім цього, у деяких положеннях особливо наголошувався захист єврейської меншини як релігійної. У Карпатському регіоні застосовувалися перші два рішення. На час дії Ліги Націй було розроблено також спеціальну процедуру реагування на порушення визначених у рішеннях прав. Такі порушення розглядав Постійний міжнародний суд в Гаазі. Створення цієї системи відбулося у 1919 – 1923 рр. Скорочення захисту прав меншин у рамках Ліги Націй почалося у середині 30-х рр. 20-го ст., його наслідком стало послаблення структури Ліги.